

Thomas Lövgren

2023-07-15

Militära minnesmärken i Värmland (en fotobilaga)

Litt o bild	Minnesmärke	Plats	Anm
A			
A:1 a/S01	Minnessten över Värmlands Reg. övningsplats 1684 (1773)--1816	Kristinehamn, Mon, Fältvägen 53	Framsida av A:1 a. BA s 42
A:1 b/S02	Minnessten över krigskyrkogård från 1808-09	-"-	Baksida av A:1 a. VB s 131
A:2 a/S03	Minnessten över Värmlands Reg. 1994--2000	Kristinehamn, 50 m V f d kanslihuset A 9	VB s 277
A:2 b/S04	Subalternofficerarnas sten	-"- norr f d Brigadhuset	VRH 2 s 196 och s 175
A:3/S05	Överste Georg Adlersparres gravsten 1835	Gustavsvik Herrgårds begravningsplats, 5,2 km NNV Kristinehamns kyrka	Foto
A:4/S06	Minneskanon med skylt över A 9	Framför fd kanslihuset, A 9 Kristinehamn	Foto. BA sida 41-42
B			
B:1/S07	Minnessten över Värmlands. Reg. 1913 – 1994	Karlstad, Kasernhöjden	VB s 20 och VRH 2 s 174
B:2/S08	Minnessten över krigskyrkogård från 1808—09	Karlstad, Djäknefältet, Tormestad, 500 m Ö Karlstads Domkyrka	ES s 187
B:3/S09	Staty över 50 årsminnet av Unionsupplösningen 1905 mellan Sverige och Norge	Karlstad, Stora Torget	KS s 17
B:4/S10	Minnessten över Överste 1 Bertil Ugglå	Karlstad, Mariebergsskogen, SV del	VR 350 s 123
B:5/S11	Minnessten över Värmlands. Reg. övningsplats 1834 – 1913	Trossnäs, Södra lägret	TF s 1 och VRH 2 s 174 Fel årtal på stenen, 1834
B:6/S12	Minnessten över Värmlands Fältjägars	Trossnäs, Norra lägret	TF s 1

Litt o bild	Minnesmärke	Plats	Anm
	övningsplats 1832 – 1902		
B:7/S13	Minnessten över de som tjänstgjort i FN-tjänst	Karlstad, Brigadmuseum, Sandbäcksgatan 31	Foto
B:8/S14	Minnestext över Ing 2 K förläggingsplats i Karlstad 1940 – 46	Karlstad, Färjestad, 600 m NO Rudstjärnet inhugget i berget då ursprunglig minnestavla stulits	VBER s 161 – 168 + foto
B:9/S15	Minnesplatta över stupade Värmlänningar i Finland och Norge 1940 – 44	Karlstad, Domkyrkan, Vapenhuset	Foto
C		Hammarö kommun	
C:1	Minnessten över Sverre Sigurdsson som övertalades att bli Birkebeinarnas hövding och 1184 kung över Norge	Hammarö, Hammars gård invid Hammarö Kyrka	GVL sida 126
C:2/S16	Minnessten över Totalförsvarets Sjukvårds Centrum 1994 – 2005	Infarten till gamla SjvC område på Sätter, Hammarö	Foto
C:3/S17	Minnesplatta på stenröse över 33. Lvkantroppen L 15 som 1942 var grupperad på ön Garpen	Ön Garpen, 1,5 km VSV Skoghalls kyrka. Platsen är belägen vid lvtställningen på öns SV del. Båttransport.	Foto, KFO nr H 1047
D		Årjängs kommun	
D:1/S18	Minnesplatta på sten över 3. Kompaniet Värmlands. Reg. 1940 (Kompani Nordanskog)	Töcksfors, Missionshuset i Hån (ca 150 m N f d tullstationen) flyttad från tullstationen.	VRH 2 s 196
D:2/S19	Minnessten över 91. luftbevakningskomp 1940	Blomskog, foten av Borgberget, 3,9 km ONO Blomskogs kyrka, omedelbart söder vägkorsningen till Borgåsberget.	GVL sida 132, MBO sammanställning Lbo Ks H 1943-10-01
D:3/S20	Minnessten över bortgångna soldaterna Andersson och Larm som dog i en handgranatsolycka 1942 och en drunkningsolycka, oberoende av varandra.	Töcksfors, Nedre Hån, 150 m VNV vägskälet E 18/Hån	Foto

Litt o bild	Minnesmärke	Plats	Anm
D:4/S21	Minnessten över 1. Gränsförsvarsbataljonen 1940-45	Töcksfors, Gränshotellet Victoria, stigen söder ut 60 m från hotellets södra vägg, vänster sida.	Foto, KFO H sammanställning
D:5/S52	Minnessten över förlagda soldater 1940 i Karlanda.	Karlanda kyrka, 150 m SSV ett vitt boningshus. 15 m V boningshusets gavel, bakom häcken.	VRH 1 sida 154 – 155.
E		Arvika kommun	
E:1/S22	Minnessten över krigskyrkogård från 1808 – 09	Kärsmossen, 3 km VNV Arvika, 400 m SO Östby gård.	ES s 187
E:2/S 51	Minnessten över krigskyrkogård från 1809	Brunskog, 500 m NV Brunskogs kyrka, i västra kanten av Stomsmyren längs en f d körväg. N gården Stommen.	ES s 188 och bilaga 8
E:3/S24	Minnestavla över Bergslagens Artillerireg. 1945	Brunskogs kyrka, i vapenhusets dörrvalv till läktaren	Foto
E:4/S25	Minnessten över 60 man ur Adlersparres här som är begravda här 1809. (1813??)	Wagge gård (7 km NV Arvika) 500 m Ö gården.	Foto, MMM, ES s 200
E:5	Minnessten över 5 Gkomp II Bat, L 2	Mitanderfors, gården Skansen, 425 m SSO herrgården i Mitanderfors.	Foto
F		Eda kommun	
F:1/S91	Kungssten över Gustav III besök vid Eda skans 1772 och 1778.	Åmotfors, 500 m NO järnvägsstn efter gamla väg 61 (Strandvägen 11)	ES s 155, EH s 40
F:2/S26	Minnessten över överste Georg Adlersparre	Sofielunds gård, 2 km NNV Åmotfors järnvägsstn	EH s 47, MMM
F:3/S27	Minnessten över krigskyrkogård t o m 1808	Anneborg, 2 km S Eda skans vid väg 61	EH s 42
F:4/S28	Minnessten över Krigskyrkogård från 1808 – 09 eller 1813 – 14 ?	Köla, Hälltorp/Hälletorp , 8 km S Köla kyrka	ES s 187, (fel årtal eller fel förband)
F:5/S29	Minnessten över krigskyrkogård från 1808 – 09	Järnskog, Boda, vid väg 177, 2,5 km NO g:a Koppoms	ES s 187

station.

Litt o bild Minnesmärke

F:6 a/S30	Eda skans, minnessten 1814
F:6 b/S31	-"- 1954
F:6 c/S32	-"- skansplan
F:7 a/S33	Platssten 1808 för skansen Wijnblad, Eda skans
F:7 b/S34	-"- Leijonstedt, -"-
F:7 c/S35	-"- Adlersparre, -"-
F:8/S36	Minnessten med skansplan Morast skans
F:9	Tysk soldatgrav/gravsten över Willi Jutzi
F:10/S37	Fredsmonumentet från 1914 om 100 årig fred
F:11/S38	Minnestavla över Bergslagens Artillerireg. 1945
F:12/S39	Gravsten över övlt och landshövding Elias von Eckstedt, stupad 1814 vid striderna i Matran
F:13/S40	Minnessten över 7. Gkomp, II bat. L 2 1940
F:14/S:49	Minnessten från beredskapsåren över I 14 vid Eda Glasbruk.
G	
G:1/S41	Minnessten över 22. Gränsförsvarskomp

Plats

Eda skans, infarten till skansen	ES s 213
Eda skans, strax utanför skansvallen	ES s 220
Eda skans, i mitten av skansen	EH s 34, VRH 1 s 305 – 306
ca 600 m V Eda skans	ES s 179
ca 600 m VSV Eda skans	-"-
ca 600 m SSV Eda skans	-"-
Charlottenberg, vid gamla bron över Vrångsälven V väg 61	EH s 33
Eda kyrkogård, N delen, Kv 11 grav 178	JB s 44 och foto
Eda riksgräns, R 67, Morokulien	EH s 52
Eda kyrka, vapenhuset	EH s 283
Eda gamla kyrkogård, 800 m S nuv. Eda kyrka	EH s 49
Bron över Jösseälven, Håvildsrud. 175 m SO ut, väster vägen.	Foto
Charlottenberg, 100 m NV gamla bron över Vrångsälven V väg 61. 6 m V andra byggnaden på Källgatan (gamla bruksherrgårdens södra flygel).	VBER s 30
Torsby kommun	
Lekvattnet, 4,5 km NV ut längs vägen mot Norge, vid bron	Foto Kamratföreningen I 2 och VRH 2 s 175

G:2	Minnessten över 4 dödade engelska soldater	Röjdåfors, vid sjön Röjden 3,5 km VSV Röjdåfors i samband med nödlandning	Foto Bengt Fransson
G:3	Minnesmärke enl. G:2 även vid den ursprungliga	Torsby, Fryksände kyrkogård	Kvarlevorna flyttade till Kvibergs
Litt o bild	Minnesmärke	Plats	Anm
	graven på Fryksände kyrkogård		kyrkogård i Göteborg
G:4/S:48	Minnessten över 7 batt A 25	Torsby, Fryksände kyrka, 5,1 km ONO vid Nedre Badasjöns SV strand. 50 m S gården Lindan.	DSA s 20 – 21, MBO H 40/1
G:5/S:42	Minnesmärke över minolyckan NV Lekvattnet	8, 3 km NV Lekvattnet. Långsjöns norra spets där Rottnan rinner ut i sjön vid namnet <i>Koskilamp</i> .	BL
G:6/S43	Minnessten över flyghaveriet 1944-09-15 vid Tvärberget	Dalby kyrka, NO 12 km. Ö toppen av Tvärberget	3 omkomna i en B 3 Junker under en träningsflygning
H			
H:1/S44	Minnessten över övningsplatsen för övlt komp. 1688 – 1812 och livkomp. 1812 – 1901 vid Värmlands Reg.	Sunne kommun Sunne, Södra Ombergsheden, 500 m SV Hembygdsgården.	VRH 2 s 450 och s 175
H:2	Minnessten över den stupade friv. Löjtnanten Pål Montgomery-Påhlsson vid Narvik 1940.	Rottneros Park, ca 50 m SO om herrgårdens södra gavel.	9 April s 238
I			
I:1/S45	Bautasten. Chefen för Älvdalskomp 1815 – 1836. Johan Ulrik Cedercrona, "starke majoren" som själv forslade hem stenen.	Hagfors kommun Ekshärad, Gården Hjeltin, 3,8 km SV Ekshärad kyrka	VR 350 insida pärm
J			
J:1/S46	Minnesstenar (2) från byggnationen av gamla Skivedsbron 1925 av Kungl. Fortifikationen.	Forshaga kommun Forshaga - Skived. Södra Klarälvstrand. 200 m VSV om södra brofästet till gamla järnvägsbron.	VIOB s 705-706 och 708
J:2/S:47	Minnessten över ett vårdannex till etappsjukhuset	Hällekils Gård, 2,9 km söder Olsätter (90 α vägkurvan), VBER s 104 – 107, 1. Armékårens	

i Deje under beredskapsåren, vid behandlingshemmet Hällekilns Gård.

Hällekil, 10 km norr Deje.

Order H 1:925/1942 och MBO H 40/1943

Litt o bild Minnesmärke

Plats

Anm

Grums kommun

K:1/S23

Minnessten över knektar vid Jösse och Grums komp.

Värmskog, St Skärmnäs soldattorp och kapell,

6 km SSO Värmskogs kyrka

Foto, VRH 2 s 175, VIOB s 748

Kils kommun

L:1/S:50

Minnessten över 12. Vägkompaniet

Forsnor, 3 km SV vägskälet vid väg 61 vid Sälder-

bråten, 12 km VNV Kils järnvägsstation. Vid vägskälet

i Forsnor.

Foto, MBO H 925/1942

Kjällförteckning (bl a)

VRH 1= Värmlands Reg. Historia 1617 – 1950

VRH 2= Värmlands Reg. Historia 1950 – 1994

VR 350= Värmlands Reg. 350 år

VB= Värmlands Reg. och Värmlandsbrigaden 1994 – 2000

BA= Bergslagens Artillerireg. 50 år

ES= Eda Skansar

EH= Eda i gammal och ny tid

DSA= Det svenska artilleriet 1794 – 1994

MBO= Milo V (5) Order alt 1. Armékårens Order H nr/år

VIOB= Värmland i Ord och Bild 1958

KS= Karlstads skulpturer

JB= Jutzi Ett drama vid gränsen

VBER= Värmländsk Beredskap

TF= Trossnäs Fält

GVL= De Glittrande Vattens Land

VOB= Värmland i ord och bild 1958

MMM= Marschen mot makten (Hist. Inst. Uppsala Universitet 219)

BL= Boken om Lekvattnet (Bengt Hasselstig)

KFO= Karlstads Försvarsområdes H sammanställning

9 April= Boken Den nionde april, Nazitysklands invasion av Norge 1940

Anm. Under litt finns även en S xx numrering, vilket hänvisar till upprättade registerkort för Föreningen Sveriges Militära Minnesmärken.

LAGREGLERING

Lag (1988:950) om kulturminnen reglerar hanteringen av bl a militära minnesmärken. Även Jordabalken (JB) 1. 2. och 14 kap. kan vara tillämplig i vad som gäller äganderätten.

Lag 1988:950 Kap 1 2 § Tillsynsmyndigheter

3 § Ägandeförhållande

Kap 2 1 § Fasta fornlämningar

6 - 7 § Skydd, vård och undersökning

12 § Ingrepp i fast fornlämning

Kap 4 Kyrkliga kulturminnen